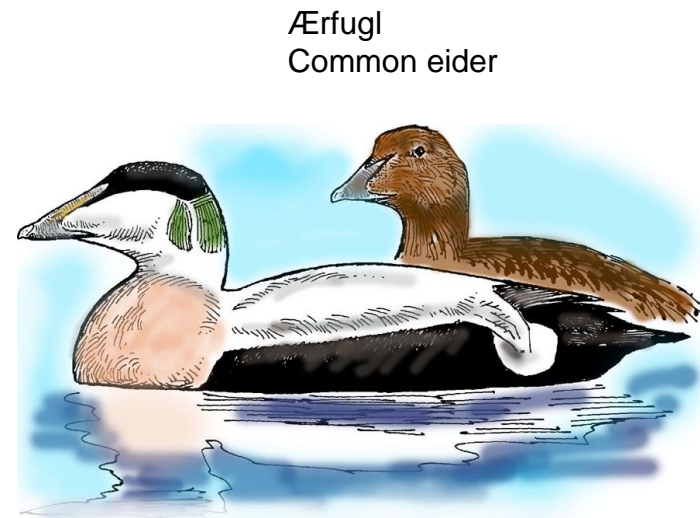

Småspove
Whimbrel

Stjertand
Pintail

Ærfugl
Common eider

Myrsnipe
Dunlin

Mange våtmarksfugler

Slettnes er et av landets viktigste hekkeområder for våtmarksfugl, og årlig hekker mer enn 2000 par innenfor verneområdet. Stedets beliggenhet, topografi og mosaikkpregete landskap gir levekår for en mangfoldig bestand av hekkende fugl. Mosaikken kan en tydelig se fra denne posten. Her finnes en rekke dammer, myrdrag, slake lier med små bergknauser og flate sletter med tundra. I de mest beskyttede områdene vokser tette kratt med vier, og i myrdragene vokser det tett med starr og sibirgressløk. Dette gir gode muligheter for å skjule reir og unger.

I de våte partiene klekkes store mengder med insekter som danner det viktigste næringsgrunnlaget for de fleste vadefuglene og spurvefuglene. Arter som terner og tyvjo finner sin næring på sjøen rett utenfor Slettnes, men de spiser også mye insekter. For alle artene er de store mengdene med stankelbein en viktig del av menyen.

Det åpne landskapet gir de hekkende fuglene store muligheter for å oppdage rovdyr og rovfugler. Enkelte arter, som f.eks. noen vadefugler og ender, tiltrekkes av arter som har et sterkt forsvar mot inntrengere. På Slettnes er terner og tyvjo slike sterke reirforsvarere.

Many wetland birds

Slettnes is one of the most important breeding areas for wetland birds in Norway. More than 2000 pairs breed annually within the protected area. The location, topography and patchiness of the landscape lead to a wide diversity of breeding birds. The patchiness is evident from this post. Here you see a number of ponds, marshes, gentle slopes with small rocky outcrops and plains with tundra. Dense willow scrub (*Salix* spp.) grows in the most sheltered areas, and there are lush growths of sedges (*Carex* spp.) and siberian chives (*Allium sibiricum*) in the marshes. This provides good concealment for nests and chicks.

The huge numbers of insects which hatch in the wet areas are the main source of food for most of the waders and passerines. Species such as the arctic tern (*Sterna paradisaea*) and arctic skua (*Stercorarius parasiticus*) find most of their food in the sea, but they also feed on substantial amounts of insects. The ever-abundant crane flies (*Tipulidae* spp) seem to be an important part of the menu for all the bird species.

The open landscape enables the breeding birds to detect predators easily. Some species of waders and ducks are attracted by other bird species which actively defend their nests. At Slettnes such active nest defenders are the arctic terns and arctic skuas.

Tyvjo og vadefugl

Området du nå står i er landets største hekkekoloni for tyvjo. Rundt 250 par med tyvjo hekker på Slettnes, og mer enn 200 par innenfor verneområdet. Tyvjoen er en mesterflyger og stjeler nesten all maten sin fra andre sjøfugler, særlig terner og andre måsefugler. Når tyvjoen oppdager en fugl med fisk angriper den og mobber fuglen inntil byttet slippes. Fisken blir vanligvis umiddelbart snappet i luften. Havområdene rundt Slettnes er rike på småfisk og krepsdyr, og store mengder krykkjer beiter daglig i dette området. De fleste kommer fra Omgangsstauran som ligger noen km øst for Slettnes. Der hekker mellom 85 000 og 100 000 par krykkjer, i tillegg til flere tusen terner. Disse blir også jevnlig ranet for mat av de lokale tyvjoene. Tyvjoene har et sterkt reirforsvar og stuper gjerne i hodet på folk som kommer for nær egg eller unger. Den er trekkfugl som forlater hekkeområdet i slutten av august og vender tilbake i slutten av mai og de første dagene av juni. De fleste tyvjoene er mørkebrune, men noen fugler er lyse i buken og hodet.

På de større myrområdene omkring Innerkeilvatnet hekker mange vadefugler. Vanligst er myrsnipe, svømmesnipe, brushøns og dvergsnipe. På de tørrere partiene mellom myrene hekker mange par steinvender, småspover og noen par med heilo og tjeld. Myrsnipa, svømmesnipa og brushønsene gjemmer reiret godt i gammelt gress ute i myra, mens dvergsnipa oftest hekker i kortere gress på de tørrere partiene. Steinvenderen og noen dvergsniper legger gjerne reiret inne i ternekoloniene.

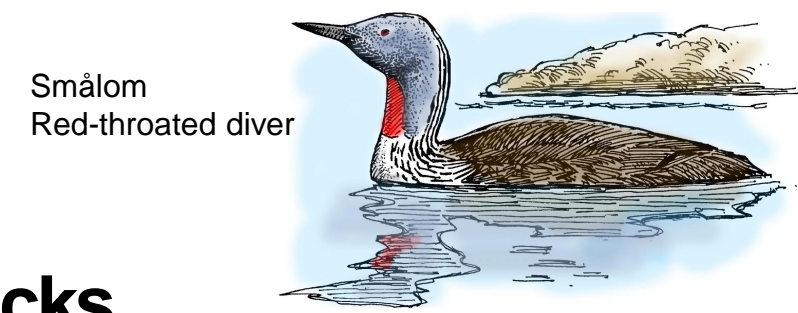
Myrsnipene trekker ned til Vadehavet i Tyskland/Nederland for å overvintre, mens brushøns, dvergsnipe, småspove og steinvender trekker helt ned til Afrika. Svømmesnipene trekker derimot ned til havområdene utenfor Den arabiske halvøy hvor de overvintre ute på det åpne havet.

Arctic Skua and Waders

The area in which you now stand is the largest arctic skua colony in Norway. Around 250 pairs breed here, and more than 200 inside the protected area. The arctic skua is a master flier and steals most of its food from other seabirds, especially arctic terns and gulls. Having detected a bird carrying a fish, the arctic skua follows and attacks the bird until the fish is dropped. The fish is usually caught mid-air. The sea around Slettnes is rich in small fish and crustaceans, and large numbers of kittiwakes (*Rissa tridactyla*) feed daily in the area. Most of them fly in from Omgangsstauran a few km east of Slettnes, where 85-100 000 pairs breed together with a few thousand pairs of arctic terns. The arctic skua defends its nest vigorously and will not hesitate to dive onto anybody who gets too close to their eggs or chicks (you have been warned!). It is a migratory bird and leaves the breeding areas towards the end of August, and returns at the end of May or the beginning of June. Most arctic skuas are dark brown, but some birds have a lighter, sometimes white abdomen and head.

Many species of waders breed in the marshy areas near the Innerkeil lake. Most common are dunlins (*Calidris alpina*), red-necked phalaropes (*Phalaropus lobatus*), ruffs (*Philomachus pugnax*) and little stints (*Calidris minuta*). Many pairs of turnstones (*Arenaria interpres interpres*), whimbrels (*Numenius phaeopus phaeopus*) and a few pairs of golden plovers (*Pluvialis apricaria*) and oystercatchers (*Haematopus ostralegus ostralegus*) breed in the drier parts between the marshes. The dunlins, red-necked phalaropes and the ruffs hide their nests well in the old grass in the marsh, while the little stint usually breeds in shorter grass in the drier areas. The turnstones and some little stints nest inside the arctic tern colonies.

The dunlins migrate to the Wadding Sea off the coasts of Germany and the Netherlands where they spend the winter, while species such as the little stint, whimbrel and turnstone migrate all the way to Africa. The red-necked phalaropes migrate to the seas off the Arabian Peninsula and winter on the open ocean.

Lom og andefugl

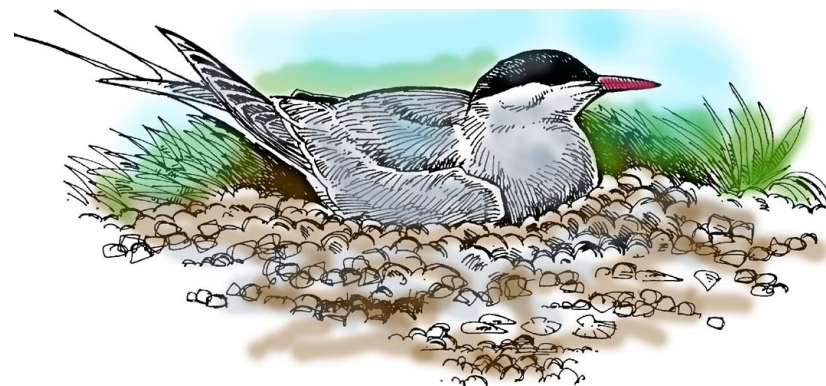
Mange av vannene på Slettnes er fiskerike, og det er godt med fisk i havet utenfor. I området her du nå står, hekker både smålom og storlom; totalt hekker over 20 par lom i naturreservatet. Er du heldig kan du høre de karakteristiske ropene fra lomene. Smålomen foretrekker mindre dammer og vann som hekkelokalitet, mens storlomen hekker på de større vannene. Reiret legges alltid helt i vannkanten, og kan bli oversvømt om det er kraftig snøsmelting eller mye regn. På Slettnes skjer dette sjelden. Derimot har menneskelige forstyrrelse i flere tilfeller ødelagt hekkesesongen for flere par på Slettnes. Lomene er normalt veldig sky ved reiret og avbryter lett ruging dersom de observerer mennesker i terrenget. Dermed blir eggene lett bytte for stormåser eller andre egrøvere.

Blant andefuglene er ærfuglen vanligst, med rundt 100 par. De hekker over hele Slettnes, gjerne i tilknytning til de mange innsjøene og dammene. En del ærfugl legger reiret sitt nært et tyvjoreir for å få indirekte beskyttelse, fordi tyvjoen forsvaret sitt eget reir sterkt mot inntrengere. Dette kalles «paraplyeffekten». Det ligger nesten alltid flokker med ærfugl på Innerkeilvatnet og Torvevatnet, etter klekkingen også med unger. Ved disse to vannene hekker det en del haveller og noen par svartand. Disse to artene gjemmer reirene sine inne i de tette vierkrattene. I de rike gressområdene rundt disse to vannene, hekker også enkelte par med gressender. Vanligst er stjertanda, men enkelte stokkender hekker også her. I 1991 hekket den sjeldne skjeanda ved Torvevatnet.

Divers and Ducks

Many of the lakes at Slettnes are rich in fish, as is the sea outside. This makes it attractive for the red-throated diver (*Gavia stellata*) and the black-throated diver (*Gavia arctica*) to breed here. Both species breed in the area in which you now stand, and some 20+ pairs of divers breed within the protected area. If you are lucky you will hear the divers' characteristic call. The red-throated divers prefer the smaller ponds and lakes for breeding, while the black-throated divers always breed on the larger lakes. Their nests are always built on the water's edge, and are therefore liable to be flooded if there is a sudden snow-melt or heavy rain. Slettnes normally has little snow, and there is rarely heavy rain for any prolonged period of time. The nests are therefore rarely destroyed by such natural causes. Human disturbance, on the other hand, has ruined the breeding season for divers at Slettnes several times. The divers are normally very shy when brooding, and readily abandon their nests if disturbed by humans. This makes their eggs an easy prey for the great black-backed gull (*Larus marinus*) or other egg predators.

The eider (*Somateria mollissima*) is the most common duck at Slettnes. Approximately 100 pairs breed all over the area, preferably near the many lakes and ponds. Some eiders prefer to build their nests near the nest of an arctic skua. By doing this, they become indirectly protected by the skua which actively defends its nest against intruders. There are nearly always flocks of eiders on the Innerkeil and the Torve lakes, where chicks may sometimes also be seen. A few pairs of long-tailed ducks (*Clangula hyemalis*) and common scoters (*Melanitta nigra nigra*) also breed at these lakes. These two species hide their nests inside the willow thickets. In the limited but rich grassy areas near the two lakes, we also find dabbling ducks breeding. The pintail (*Anas acuta acuta*) is the most common, but we also find some mallards (*Anas platyrhynchos platyrhynchos*). In 1991, the rare shoveler (*Anas clypeata*) was found breeding at the Torve lake.

Rødnebbterne
Arctic tern

Terner og måser

De mange hekkekoloniene med rødnebbterner er et typisk trekk i landskapet på Slettnes. Her hekker årlig mellom 1000 og 2000 par fordelt på et titalls kolonier. Makrellterna, som hekker fåtallig i Finnmark og ligner mye på rødnebbterna, er ikke registrert på Slettnes. Rødnebbterna utnytter de store mengdene med tobis og annen småfisk som den finner i sjøen like utenfor Slettnes. Fra veien nedenfor koloniene kan du se en jevn strøm av terner som flyr mellom koloniene inne på Slettnes og beiteområdene ute på sjøen. Her kan du også observere tyvjo som raner ternene som er på vei tilbake til koloniene med fisk i nebbet. Er du heldig kan du få bivåne en fabelaktig flygeoppvisning.

Dessverre er ternekoloniene på Slettnes ofte utsatt for menneskelig forstyrrelse. Særlig gjelder dette koloniene som ligger nær veien. Når mennesker ferdes i terrenget, letter fuglene fra reirene og i dårlig vær vil unger og egg raskt dø. Dette har skjedd alt for ofte på Slettnes. I flere år har en betydelig andel av ungene frosset i hjel på grunn av uvettig ferdsel i nærheten av koloniene.

Fiskemåsen er den vanligste blant måseartene som hekker på Slettnes. Mer enn 100 par hekker her, de fleste holder til langs de gamle strandlinjene som ligger ovenfor Innerkeilvatnet og Torvevatnet. Noen steder hekker de også på holmer i innsjøene. Et økende antall gråmåse og svartbak har begynt å hekke rundt om på Slettnes; i 1997 hekket det rundt 10 par av hver av disse to artene.

Svartbak
Great black-backed gull

Terns and Gulls

The many breeding colonies of arctic terns are a typical feature of the Slettnes landscape. 1000-2000 pairs breed here annually in about 10 different colonies. The common tern (*Sterna hirundo hirundo*), which closely resembles the arctic tern, rarely breeds in Finnmark and has not been registered at Slettnes. The arctic terns feed on the large numbers of sand eels (*Ammodytes tobianus*) and other small fish which they find in the sea. If you stand on the road below the colonies, you can see a steady flow of terns flying between the colonies and the feeding areas at sea. Often you can also see arctic skuas robbing the terns which are on their way back to the nest with fish in their beaks. With luck you will witness an amazing display of aerial skills.

The tern colonies at Slettnes are unfortunately often disturbed by people. This applies especially to the colonies alongside the road. When people walk in the area, birds fly off their nests. In bad weather the exposed eggs and chicks will quickly die. This has happened much too often at Slettnes. Over several years, many chicks have frozen to death due to careless human traffic near the colonies.

The common gull (*Larus canus canus*) is the commonest gull at Slettnes. More than 100 pairs breed here, most of them along the old raised shore lines above the Innerkeil and Torve lakes. Some also breed on islands in the lakes. A steadily increasing number of herring gulls (*Larus argentatus argentatus*) and great black-backed gulls breed at Slettnes. In 1997, approximately 10 pairs of each species bred here.